
Borgerlig Konfirmation. Naar Vrøvlet kulminerer

Et stykke journalistik af

Kaj Munk

Udgivet i 2015. Teksten må i denne form frit benyttes med angivelse af Kaj Munk Forskningscentret, Aalborg Universitet, som kilde.

Kaj Munk Forskningscentret, Aalborg Universitet.

Indhold

Borgerlig Konfirmation. Naar Vrøvlet kulminerer

4

Borgerlig Konfirmation. Naar Vrøvlet kulminerer

Borgerlig Konfirmation. Naar Vrøvlet kulminerer

Jp 15/4 32[1]

Borgerlig Konfirmation. Naar Vrøvlet kulminerer.

Af Sognepræst Kaj Munk.

Saa har der igen været afholdt borgerlig Konfirmation i Nicolai Kirkesal i København. Hvad skal man sige til det?

Først og fremmest, at selve Tingen kan der ikke være noget ondt i. Det er kun respektabelt, at Forældre, som ikke har nogen Forbindelser med Kristendommen, ikke lader deres Børn "gaa til Præst." Og er der Forældre, der føler sig overtydet om Kirkens Skadelighed, maa det siges at være den eneste forsvarlige Holdning, at de, saa længe det er dem muligt, leder deres Børn uden om Korset i en stor Bue. Endelig kunde jeg ogsaa tænke mig, at en kristen Far eller Mor, der har tænkt en Del over Sagerne, kunde være naaet til et Resultat som dette: "Konfirmation er noget Vrøvl. Hvis Daaben er en Pagt mellem Mennesket og Gud, er al Bekræftelse overflødig. Saa meget maa vi kunne stole paa Gud. Og selv om Bekræftelse ikke var overflødig, saa er min lille Søren med Stemmen i Knæk og de hvalpede Bevægelser og Frimærkesamlingen som Livets Brændpunkt slet ikke i Stand til paa indeværende Stade af sit Liv at overtage et saadant Ansvar".

Det er aabenbart, at for disse tre Grupper af Forældre er Konfirmationens Indbydelse kun at besvare med Nej Tak. Og nu kunde jeg tænke mig, at en eller anden velvillig Sjæl har faaet ondt af disse Mennesker ud fra forskellige Overvejelser: "Hvad er Konfirmation egentlig for noget? Ja, ikke saadan for de udvalgte og særligt hellige, for det bekymrer jeg mig ikke om; men for det store Flertal af jævne almindelige Mennesker? Den er slet og ret en Festdag, en Slags højtidelig Afskedstagen med Barnealder og Skoleaar, Forældrenes Lejlighed til at sige "Tak, fordi du har været saadan en god Dreng, en god Pige, og gid du nu maa skikke dig godt og faa en lykkelig Ungdom!" Men hvorfor skulde de Forældre, der ikke kan have med Kirkens Arrangement af denne Festdag at gøre, sidde og savne den Højtidelighed? Det behøver det slet ikke. Vi kan jo lave den Fest udenfor Kirken paa en ganske neutral Maade."

Se, saadan kunde jeg tænke mig, at den saakaldte borgerlige Konfirmation opstaar. Og holdes den saa efter Programmet som en smuk og neutral Fest, synes jeg, at Præsterne kan se til den med milde Øjne og sige med et lille Befrielsens Gisp: "Hvor ofte har vi ikke været forpint af ved vore kirkelige Konfirmationer at slæbe paa en stor modvillig og uinteresseret og begrebsfortumlet Masse. Sæt nu, Konkurrencen kunde klare baade Begreberne og Viljerne. Det pynter dog altid paa et Valgs Karakter, naar der er to Ting at vælge imellem i Stedet for een. Lad der nu kun komme noget Røre i Vandene. Saa er det dog muligt, at de, der bliver tilbage i Kirken, de bliver der, fordi de vil være der. Og de andre, hvem ved, om

ikke mange af dem kommer tilbage til os igen og saa er anderledes, end da de gik?" Saadan finder jeg, at det ligger nær for en Præst at tale og saa for øvrigt med en Nidkærlighed, som Modstanden har sat adskillige Grader i Vejret, gaa over til at fremhæve Daabens Velsignelse, Barnedaabens organiske Sammenhæng med Konfirmationen og overhovedet, hvor blodigt Forældre snyder deres Børn ved at unddrage dem Kirkens Gaver fra Kravleseng til Krematorium.

Desværre hører denne saglige og nydelige Opstilling kun hjemme paa Papiret. I Virkeligheden tager det hele sig unægtelig en Del anderledes ud. Der er nu for det første selve Betegnelsen: Borgerlig Konfirmation. Hvad er den andet end en beskidt Tilsnigelse, et Forsøg paa at skaffe sig Profit ved yderligere at forvirre Begreberne? "Borgerligt vies", siger man og mener dermed: at underskrive Kontrakt for Ægteskab. "Borgerlig konfirmeres", siger man og mener derved - ingenting; thi hvad har Overværelsen af en Kabaret med Konfirmation at gøre? Intet.

Men altsaa - i en Kirke skal det ske, og Konfirmation skal det kaldes, og en Prædiken skal der holdes. "Det minder dog om Hare", sagde Køteren, den aad en Kanin.

*

Festen forleden, efter Referatet at dømme, bestod af Musik og Sang og Prædiken. Hvis Børn ikke har udviklet sig altfor utroligt siden min Barndom, har alle disse Musiknumre kedet dem saa grundigt som nogen Salme. Efter at en Sang, "Skriv hjem til Mor", brutalt havde udsuget alle Taarekirtler, traadte Folketingsmand Vilhelm Rasmussen frem og begyndte: Kære Konfirmander!

Nu skal der ikke gøres nogen Hemmelighed af, at det er min Opfattelse, at værre Vrøvl ikke er sagt her i Landet siden sidste borgerlige Konfirmation. Der er for det første det meste af det Vrøvl, vi Præster plejer at sige, lige fra Snakken om, at Børnene indtræder i de voksnes Samfund (den Dag!) til Opfordringen om at være retskaffen i al sin Færd. Yderligere er hertil føjet alle de gamle begejstrede Bravader om Barnets Forskertrang, som viser sig i, at det piller sit Legetøj i Stykker, om de kristne Fester, der oprindeligt er hedenske (som om det rager mig, at det Brød, jeg spiser, var Kogødning paa Marken i Fjor), og om Livet, der skal bygges paa Tvivlen og Kritikken. Tvivlen udnævnes oven i Købet til at være en Klippe, tilmed den Klippe, hvorpaa Troens Hus skal bygges.

Nu har Leveregler og moralske Grundsætninger to fortryllende Egenskaber, 1) at de aldrig kan blive saa skrupgale, at der ikke er noget rigtigt i dem, og 2) at intet Menneske retter sig efter dem. Det sidste kan give Fremsætteren en noget bitter Smag i Munden, men virker til Gengæld husvalende paa ham, naar han indtager Tilhørerens Plads.

Det er naturligvis rigtigt, at vi ikke ønsker en godtroende Ungdom, heller ikke en kritikløs. Men en Ungdom, for hvem Tvivlen og Kritikken er det første, er ingen Ungdom, men en syg Slægt, til Ulykke for sit Land som for sig selv. Skal Kritik due, skal den bæres frem af Tro; et surt og skadefro Sind har sin Lyst i at kritisere, og det er gold og skadelig Kritik. Men den sunde Kritik kommer fra Sindet, der tror paa, at noget er rigtigt! saadan skal det

være, derfor er dette her fejl og maa væk.

Paa samme Maade med Tvivlen. Hvis de unge Tilhørere i Nicolai Kirkesal tog Hr. Rasmussen paa Ordet og gav sig til at tvivle om alt, hvornaar skulde de saa blive færdige med det, og hvornaar skulde de saa - og hvad skulde faa dem til at - begynde at bygge paa "Troens Hus"? Heldigst er de unge Mennesker, der ikke har hørt efter, hvad Manden sagde; har de været saa uheldige i det Øjeblik at være aandsnærværende, skal de nok hurtigt faa lavet en Drengvittighed om, at saa kan man jo ogsaa tvivle om sin egen Tvivl, og derefter give sig til at tvivle om Hr. i Rasmussen.

Tvivlen i sig selv er gold. Men i Troens Haand er den et Vaaben, pragtfuldt, skal vi sige et Bor med en elektrisk Pære indlagt i sig. Man har talt om videnskabelig Tvivl. Nej, Videnskabsmanden tror, tror paa Sandhed og Sammenhæng; for at finde frem hertil er det, at han med Tvivlens Vaaben i sin Haand vender sig mod Bedraget og det tilsyneladende. Men som ethvert godt Vaaben kan Tvivlen ogsaa være et farligt. Lyset i det kan blænde og blinde og dets skarpe Od gøre gal eller død og kold.

Denne Opfordring til hver enkelt om at bygge sit Liv paa Tvivl og Kritik, om at begynde forfra, lyder ganske pudsigt og akavet i Udviklingslæreres Mund. Darwinisme gaar just ud fra, at der gaas videre fra, hvad Forgængeren er naaet til. Men, kære Konfirmander, det er ikke Rasmussens Raad! Nej, I skal begynde forfra, I skal vende jer kritisk mod al vor Kultur og Civilisation. Altsaa af med Klæderne og nøgne ud paa Gaderne! Hvad er det for en fjollet Mode, at man skal gaa med Tøj paa? Spis med Tærne! Det er bare noget, nogle gamle overtroiske Idioter har fundet paa, at Fingrene skulde være bedre til det Brug. Benyt aldrig de elektriske Sporvogne; de er en Frugt af gammel, muggen Civilisation. Ud og bo i Træerne i Søndermarken; saa kommer i de aartusindgamle hedenske Skikke nærmere.

*

Jeg brugte før Udtrykket Vrøvl. Jeg ved, det er ikke parlamentarisk og følgelig lidt anvendeligt overfor en Folketingsmand. Alligevel maa Sandheden siges, selv om den ikke er parlamentarisk. Nu er Ordet Vrøvl intet Skældsord i religiøs Sprogbrug. Det er et Dogme, nej, mere, det er et Bevis, en Kendegerning, at Religionen vrimler af Vrøvl og Selvmodsigelser; deri har den sin Styrke, at det tør den; netop af den Grund føler den sig saa triumferende fast - og sammenknyttet til selve Livet.

Imidlertid er den religiøse jo ogsaa et Menneske, udstyret med Forstand og derfor, af og til, naar Forstanden i ham har Overtaget, led og ked af Religionen. Saa vender han sig til den frie og klare Tankes Mænd. Religionens Foragtere og Fjender, saa gaar han f. Eks. ind i Nicolai Kirkesal, lidt ilde tilpas ved, at det er en Kirke, ganske vist; men skidt, det er jo dog ingen ringere end Statens Lærerhøjskoles Forstander, der har Ordet - og selv om Ordet Højskole ikke borger ham mod Vrøvlet, saa tyder dog Lærernavnet paa noget sigselvbevidst og moderne og Ordet Forstander i Retning af Forstand - altsaa, han sætter sig og hører: "Vogt jer for farlige Nydelser. Det gør I ved at forblive aabne, modtagelige,

nysgerrige. Vær aarvaagne Kritikere! Drøm uden Undseelse!” osv., osv.

Saa har man faaet nok. Man forlader Kabaretten og gaar ind og sætter sig i Stilhed i en Kirke, endnu en Gang styrket i sin Følelse af, at man valgte rigtigt, da man foretrak det guddommelige Vrøvl for det menneskelige eller - for at sige det paa Paulus-Maner - indsaa, at Guds Daarskab var visere end Menneskenes.

Men for den borgerlige Konfirmation kunde man ønske, at den snart maa vide, hvad den vil være: enten en neutral Foraarsfest eller en modkristelig Agitations-Foranstaltning, at den, hvis den vælger det første, maa faa Held til at te sig en Smule festligere, end det hidtil er lykkedes, og at den under alle Omstændigheder vil opgive sit kvalmende Forsøg paa igennem Begrebsforvirring at tage Stik hjem.

Vedersø Præstegaard, i April.